

Aspectes morfosintàctics de **LA LLENGUA DE MEQUINENSA** Anàlisi de la variació generacional i la variació social

Per Laura Farré Badia

A tots els mequinensans que han fet possible aquest estudi

1. Introducció⁽¹⁾

És important documentar els usos que fan els parlants d'una llengua, per tal de tenir una visió global de la llengua que parlen i del context social i cultural en el qual es desenvolupa. Aquest treball, que pertany a l'àmbit d'estudi de la variació lingüística, és un estudi de la llengua des del punt de vista de l'ús que en fan els parlants i de la relació que hi ha entre la llengua que es parla i el context sociocultural en el qual s'utilitza. Concretament, s'estudia la variació lingüística en alguns aspectes morfosintàctics de la llengua de Mequinensa, com ara la combinació de pronoms febles i la flexió verbal.

El projecte de fer una aportació personal a l'estudi de la variació dialectal morfosintàctica va sorgir, en primer lloc, del meu interès per la variació dialectal de tipus morfosintàctic en general i del meu interès per la llengua de Mequinensa en particular. En segon lloc, ha contribuït decisiva-

ment al desenvolupament d'aquest projecte el fort vincle emocional que tinc amb relació a Jesús Moncada i a la vila on va néixer: he dedicat tres treballs de recerca⁽²⁾ a l'obra de l'escriptor de Mequinensa. A més, he passat llargues temporades al Poble i, des que hi vaig anar per primera vegada l'estiu del 2015, no me n'he desvinculat mai.

Finalment, l'estudi del llenguatge o de les llengües des del punt de vista de la variació dialectal morfosintàctica és un àmbit molt productiu que, tanmateix, en el cas de la llengua de Mequinensa en conjunt, s'ha explorat poc. Particularment, el treball, que com he dit més amunt és una anàlisi d'alguns aspectes morfosintàctics de la llengua de Mequinensa, permetrà conèixer alguns usos lingüístics que estan relacionats amb la llengua que es parla actualment al Poble.

2. Estat de la qüestió

Pel que fa a les referències específiques d'estudis anteriors, cal destacar el treball d'Hèctor Moret (1994) sobre la llengua de Mequinensa: en

Foto Rubén Aldabó.

aquest estudi, l'autor no només descriu les particularitats morfosintàctiques del parlar del seu poble, sinó que també hi inclou una descripció sincrònica del parlar de Mequinensa, una aproximació a la toponímia rural de Mequinensa i una reflexió sobre els factors sociolingüístics i les actituds psicolingüístiques de la comunitat mequinensana. Així i tot, encara no s'ha fet cap treball amb la voluntat de descriure i també analitzar els usos lingüístics de la parla d'aquesta localitat.⁽³⁾

3. Objectius

L'objectiu general del treball és recollir dades que donin compte de la llengua que es parla actualment a Mequinensa. A banda que aquestes dades seran imprescindibles per assolir la resta d'objectius de la recerca, com he dit abans, és important documentar els usos que fan els parlants d'una llengua, per tal de tenir una visió global de la llengua que parlen i del context social i cultura en el qual es desenvolupa. No hem d'oblidar que la llengua, a banda d'un instrument de comunicació, és una marca d'identitat, que defineix les persones i la comunitat de la qual formen part. Per tant, l'objectiu principal del treball és descriure els usos lingüístics de la comunitat lingüística mequinensana amb l'objectiu d'analitzar alguns aspectes concrets de la seva parla.

El primer objectiu específic és estudiar la variació generacional que hi ha en el parlar de Mequinensa, a partir de la comparació de la llengua dels joves entre 20 i 35 anys amb la llengua dels adults entre 50 i 65 anys.

El segon objectiu específic és estudiar la vari-

ació social que hi ha en el parlar de Mequinensa, a partir de la comparació de la llengua de les noies i les dones mequinensanes amb la llengua dels nois i els homes mequinensans.

4. Metodologia

L'àrea d'estudi d'aquesta recerca es limita a la vila de Mequinensa. Per tal d'obtenir dades sobre la llengua que es parla actualment en aquesta vila, vaig entrevistar un total de 100 mequinensans, entre els quals hi havia 25 nois i 25 noies i 25 homes i 25 dones. Les condicions que havien de complir els informants són les següents: ser nascuts a Mequinensa i haver viscut al Poble pràcticament sempre.⁽⁴⁾

Les entrevistes es van realitzar a la biblioteca de Mequinensa, durant el mes de juliol de l'any 2017, en diversos caps de setmana (concretament, els dies 1 i 2 de juliol, el dia 15 i els dies 22 i 23 de juliol). L'entrevista tenia una durada de trenta minuts aproximadament i constava de dues parts: en primer lloc, hi havia 22 frases escrites en castellà que els informants havien de traduir a la seva llengua habitual⁽⁵⁾ i, en segon lloc, es presentaven als informants 7 frases amb espais buits que ells mateixos havien d'omplir, de manera espontània, sense pensar-s'ho gaire, en el moment que llegien la frase.[vi] Per tal de no condicionar les respostes, els informants no van saber en cap moment, ni durant l'entrevista ni després d'haver-la fet, quin era l'objecte d'estudi d'aquesta recerca. El material que vaig fer servir per a les entrevistes són 29 fulls DIN-A4 amb les frases escrites i acompanyades per un dibuix que ajuda a comprendre'n el significat.

Pel que fa al processament de les dades, he elaborat unes taules amb el programa LibreOffice que m'han ajudat a organitzar la informació i, a continuació, he utilitzat el programa TextStat per processar-la.

Pel que fa a l'anàlisi de les dades, he tingut en compte els factors de variació *edat* (factor de variació de tipus generacional) i *sexe* (factor de variació de tipus social). I he analitzat 40 aspectes morfosintàctics, entre els quals hi ha algunes combinacions de pronoms febles (per exemple, la forma *ne'ls*: *Ne'ls compraré deu litres [de oli] [an ells]*) i la flexió verbal (per exemple, el present d'indicatiu del verb *morir*: *múrio/morisco*) (vegeu § 5).

Les frases que van haver de llegir i traduir els informants són les següents:

PART I

FRASE 1: ¿Tienes el coche estropeado? Enséñanoslo cuando lo tengas arreglado

FRASE 2: Te dejamos la batidora. Devuélvenosla cuando puedas

FRASE 3: Manolo tiene los libros en su casa, ya nos los traerá mañana

FRASE 4: Si no recogemos las almendras pronto, no nos las podremos comer

FRASE 5: El brócoli no está bueno, no os lo comáis

FRASE 6: Si necesitáis la bicicleta, yo os la dejaré

FRASE 7: Los bocadillos son para vosotros, no os los olvidéis

FRASE 8: Si os doy las lentejas, ¿os las comeréis?

FRASE 9: Antes de tirarlo, mirátele. A lo mejor te sirve algo

FRASE 10: El niño no lo entiende, tendrá que volver a leerse lo

FRASE 11: Caen gotas, pronto empezará a llover. Vámonos

FRASE 12: Ya han encontrado el ventilador, nos lo traeran mañana

FRASE 13: Hay atracciones nuevas en el parque temático. Me muero de ganas de que nos la dejen probar

FRASE 14: Cuando hayas firmado los documentos, envíanoslos

FRASE 15: ¿Ya tenéis las fotos de la boda? Envíanoslas

FRASE 16: Si no queréis que os encuentren, esconderos bien

FRASE 17: Te lo dejo todo aquí. ¿Me lo devolverás mañana?

FRASE 18: No me lo escondas, dámelo. Nunca lo encontraré, si no haces más que esconderlo

FRASE 19: Te lo aseguro: él no se lo ha mirado. Ni con ayuda, terminará a tiempo

FRASE 20: Chicos, os pido que vigiléis. No os hagáis daño

FRASE 21: Lo siento, he llegado tarde: con este calor duermo muy mal

FRASE 22: Miento: ha sido justo delante del ayuntamiento, que han caído piedras del muro

PART II

FRASE 1: Los iaïos han collit cireres. Dis-lis que demà ____ porton (de cireres) (a nantres)

FRASE 2: Hi ha formatge a la nevera. ____ volem amportar un bocí? (valtres) (de formatge)

FRASE 3: M'apetís anar al teatro. ____ portaràs? (a jo) (al teatro)

FRASE 4: Avui no li podré fer lo sopar al iaïo. Fes ____ tu, perfavor (lo sopar) (al iaïo)

FRASE 5: Los veïns venen oli. ____ compraré deu litres (an ells) (de oli)

FRASE 6: Vols anar al teatro? Si vols, ____ portaré jo (a tu) (al teatro)

FRASE 7: Ja han picat de la farmàcia. Lo iaïo ____ arrimarà (ell) (a la farmàcia)

5. Resultats obtinguts

Tot seguit presentaré els resultats obtinguts, a partir del comentari de cadascun dels trets morfosintàctics que vaig seleccionar prèviament per a l'anàlisi; per fer-ho, he agrupat els trets en les categories que desenvoluparé a continuació:

1. L'article masculí: les formes *el* i *lo* (singular) → *el/lo* cotxe

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 75 van fer servir la forma *lo*, pròpia del parlar de Mequinensa, mentre que 25 van utilitzar la forma pròpia del català estàndard *el*. En aquest cas, no hi ha variació per sexe ni per edat, ja que l'ús que fan de l'article masculí els homes i les dones[vii] i els joves i els adults és del tot equilibrat. Les xifres i els resultats són exactament els mateixos per a les formes *el* i *lo* en el cas de *el/lo* bròcol, per exemple.

2. L'article masculí: les formes *els* i *los* (plural) → *els/los* llibres

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 50 van fer servir la forma *los*, pròpia del parlar de Mequinensa, mentre que 50 van utilitzar la forma pròpia del català estàndard *el*. En aquest cas, hi ha variació per sexe i per edat: els nois fan servir la forma *el* més que les noies i que els adults (homes i dones); i, entre els nois, n'hi ha 16 que fan servir la forma *el* i només 9 fan servir la forma *lo*.

3. L'article davant de nom propi → *el/en/Ø* Manolo

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 100 van fer servir el nom propi *Manolo* sense posar-hi cap article al davant, que és la forma pròpia del parlar de Mequinensa. En aquest cas, no hi ha variació per sexe ni per edat, ja que l'ús que fan d'aquesta combinació de pronoms els homes i les dones i els joves i els adults és del tot equilibrat.

4. La combinació de pronoms febles *mos* + *en* davant del verb: les formes *mo'n*, *mos ne* i *ens en* → *mo'n* porton/*mos en* porton/*mos ne* porton/*ens en* porton (o portin)

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 93 van dir *mo'n porton*, 1 persona va dir *mos ne porton* i 6 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *ens en porton* (o *portin*). En aquest tret, hi ha variació per edat en el cas de la forma pròpia del català estàndard: les 6 persones que la van fer servir són, majoritàriament, joves (nois i noies). Dels adults, cap home la va fer servir. Només 1 dona va dir *ens en porton*. Aquest ús coincideix amb l'ús de la combinació de pronoms febles *mos* + *en* darrere el verb.

5. La combinació de pronoms febles *mos* + *en*

darrere el verb: les formes *mo'n*, *mo-ne* i *nos-en* → (a)nem-mo'n/(a)nem-mo-ne/(a)nem-nos-en
Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 78 van dir (a)nem-mo'n, 17 van dir (a)nem-mo-ne i 5 van fer servir la forma pròpia del català estàndard (a)nem-nos-en. En aquest tret, hi ha variació per edat en el cas de la forma pròpia del català estàndard: les 5 persones que la van fer servir són joves (1 noi i 4 noies), cap adult no la va fer servir.

6. La combinació de pronoms febles *mos* + *lo* davant del verb: les formes *mo'l*, *mos lo*, *mo lo* i *ens el* → *mo'l portaran/mos lo portaran/mo lo portaran/ens el portaran*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 69 van dir *mo'l portaran*, 27 van dir *mos lo portaran*, 4 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *ens el portaran* i ningú no va fer servir la forma *mo lo portaran*. En aquest tret, hi ha variació per edat en el cas de la forma *mo'l*: sembla que aquesta és la forma preferida dels adults: la van fer servir 23 dones de 25 i 24 homes de 25. En el cas de la forma *ens el*, també hi ha variació per edat: les 4 persones que van fer servir aquesta forma són joves (2 nois i 2 noies), cap adult no la va fer servir.

7. La combinació de pronoms febles *mos* + *lo* darrere el verb: les formes *-mo'l*, *-mos-lo* i *-ens-el* → *ensenya-mo'l/ensenya-mos-lo/ensenya-ens-el*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 95 van dir *ensenya-mo'l*, 5 van dir *ensenya-mos-lo* i ningú va dir *ensenya-ens-el*. En aquest cas, no hi ha variació per sexe ni per edat, ja que l'ús que fan d'aquesta combinació de pronoms els homes i les dones i els joves i els adults és del tot equilibrat.

8. La combinació de pronoms febles *mos* + *la* davant del verb: les formes *mo la*, *mos la* i *ens la* → *mo la deixin provar/mos la deixin provar/ens la deixin provar*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 68 van dir *mo la deixin provar*, 27 van dir *mos la deixin provar* i 5 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *ens la deixin provar*. En aquest tret, hi ha variació per edat en el cas de les formes *mo la* i *ens la*: la majoria dels adults van fer servir la forma *mo la* (22 dones de 25 i 23 homes de 25), mentre que les 5 persones que van fer servir la forma *ens la* són joves (3 nois i 2 noies).

9. La combinació de pronoms febles *mos* + *la* darrere el verb: les formes *-mo-la*, *-mos-la*, *-nos-la* i *-ens-la* → *torna-mo-la/torna-mos-la/torna-nos-la/torna'ns-la*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 63 van dir *torna-mo-la*, 27 van dir *torna-mos-la*, 9 van dir *torna-nos-la* i només 1 persona (una noia) va fer servir la forma pròpia del català estàndard *tor-*

na'ns-la. En aquest tret, hi ha variació per sexe en el cas de la forma *torna-nos-la*: de les 9 persones que la van fer servir, 8 són del sexe masculí (5 nois i 3 homes).

10. La combinació de pronoms febles *mos* + *los* davant del verb: les formes *mo'ls*, *mos los*, *ens els*, *no'ls* i *ens los* → *mo'ls/mos los/ens els/no'ls/ens los portarà*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 80 van dir *mo'ls portarà*, 14 van dir *mos los portarà*, 3 van dir *ens els portarà* (forma pròpia del català estàndard), 1 persona va dir *no'ls portarà* i 2 van dir *ens los portarà*. En aquest tret, hi ha variació per sexe i per edat en el cas de la forma *mo'ls portarà*: de les 80 persones que la van fer servir, 25 són homes. És a dir que tots els homes van fer servir la combinació de pronoms *mo'ls*. Així mateix, és la forma preferida dels adults: dels 50 adults que vaig entrevistar, 47 van fer servir aquesta forma.

11. La combinació de pronoms febles *mos* + *los* darrere el verb: les formes *mo'ls*, *mos-los*, *nos-los* i *ens-els* → *envia-mo'ls/envia-mos-los/envia-ens-els/envia-nos-los*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 87 van dir *envia-mo'ls*, 12 van dir *envia-mos-los*, ningú no va fer servir la forma pròpia del català estàndard *envia-ens-els* i 1 persona va fer servir la forma *envia-nos-los*. En aquest tret, hi ha variació per edat en el cas de la forma *mo'ls*: sembla que aquesta és la forma preferida dels adults: la van fer servir 24 dones de 25 i tots els 25 homes que vaig entrevistar.

12. La combinació de pronoms febles *mos* + *les* davant del verb: les formes *mo les*, *mos les* i *ens les* → *mo les podem menjar/mos les podem menjar/ens les podem menjar*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 77 van dir *mo les podem menjar*, 20 van dir *mos les podem menjar* i només 3 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *ens les podem menjar*. En aquest tret, hi ha variació per sexe en el cas de la forma *mo les*: tots els homes que vaig entrevistar (25 en total) van optar per aquesta forma.

13. La combinació de pronoms febles *mos* + *les* darrere el verb: les formes *mo-les*, *mos-les*, *nos-les* i *ens-les* → *envia-mo-les/envia-mos-les/envia-nos-les/envia-ens-les*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 64 van dir *envia-mo-les*, 34 van dir *envia-mos-les*, 2 persones van dir *envia-nos-les* i ningú no va fer servir la forma pròpia del català estàndard *envia-ens-les*. En aquest cas, no hi ha variació per sexe ni per edat, ja que l'ús que fan d'aquesta combinació de pronoms febles els homes i les dones i els joves i els adults és del tot equilibrat.

14. El pronom personal vos: les formes vos i us → vos trobon/us trobon (o trobin)

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 36 van dir *vos trobon*, mentre que 64 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *us trobon*. En aquest cas, hi ha variació per sexe: la majoria dels homes (20 de 25) van fer servir la forma pròpia del català estàndard: *us trobon*.

15. La combinació de pronoms febles vos + en davant del verb: les formes vo'n i us en → vo'n voleu emportar/us en voleu emportar

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 90 van dir *vo'n voleu emportar* i 10 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *us en voleu emportar*. En aquest tret, hi ha variació per edat en el cas de la forma pròpia del català estàndard: les 10 persones que la van fer servir són, majoritàriament, joves (nois i noies). Dels adults, cap home la va fer servir. Només 1 dona va dir *us en voleu emportar*. Aquest ús coincideix amb l'ús de la combinació de pronoms febles *mos + en* davant i darrere el verb.

16. La combinació de pronoms febles vos + lo davant del verb: les formes vo'l, vos lo, us el i us lo → vo'l mengeu/vos lo mengeu/us el mengeu/us lo mengeu

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 85 van dir *vo'l mengeu*, 9 van dir *vos lo mengeu*, 3 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *us el mengeu* i 3 més van fer servir la forma *us lo mengeu*. En aquest tret, hi ha variació per sexe en el cas de la forma *vo'l*: pràcticament tots els homes adults que vaig entrevistar (23 de 25) van optar per aquesta forma.

17. La combinació de pronoms febles vos + la davant del verb: les formes vo la, vos la i us la → vo la deixaré/vos la deixaré/us la deixaré

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 53 van dir *vo la deixaré*, 30 van dir *vos la deixaré* i 17 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *us la deixaré*. En aquest cas, no hi ha variació per sexe ni per edat, ja que l'ús que fan d'aquesta combinació de pronoms els homes i les dones i els joves i els adults és del tot equilibrat.

18. La combinació de pronoms febles vos + los davant del verb: les formes vo'ls, vos los, us els i us los → vo'ls deixésseu/vos los deixésseu/us els deixésseu/us los deixésseu

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 82 van dir *vo'ls deixésseu*, 12 van dir *vos los deixésseu*, 2 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *us els deixésseu* i 4 van fer servir la forma *us los deixésseu*. En aquest tret, hi ha variació per edat en el cas de la forma *vo'ls*: sembla que aquesta for-

ma és la preferida de pràcticament tots els homes i dones (la van fer servir 24 dones de 25 i tots els 25 homes a qui vaig entrevistar). En canvi, entre els joves (nois i noies) és més comú fer servir les altres formes: *vos los/us els i us los deixésseu*.

19. La combinació de pronoms febles vos + les davant del verb: les formes vo les, vos les, os les i us les → vo les menjareu/vos les menjareu/os les menjareu/us les menjareu

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 65 van dir *vo les menjareu*, 28 van dir *vos les menjareu*, 5 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *us les menjareu* i 2 van fer servir la forma *us les menjareu*. En aquest tret, hi ha variació per edat en el cas de la forma *vo les*: sembla que aquesta forma és la preferida de pràcticament tots els homes i dones (la van fer servir 22 dones de 25 i 20 homes dels 25 que vaig entrevistar). En canvi, entre els joves (nois i noies) és més comú fer servir les altres formes: *vos les/os les i us les menjareu*.

20. La combinació de pronoms febles me + hi davant del verb: les formes me hi, m'hi, em i me → me hi portaràs/m'hi portaràs/em portaràs/me portaràs

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 8 van dir *me hi portaràs*, 75 van dir *m'hi portaràs*, 16 van dir *me portaràs* i només 1 persona va dir *em portaràs*. En aquest cas, no hi ha variació per sexe ni per edat, ja que l'ús que fan de l'article masculí els homes i les dones i els joves i els adults és del tot equilibrat.

21. La combinació de pronoms febles te + hi davant del verb: les formes te hi, t'hi, te i et → te hi portaré/t'hi portaré/te portaré/et portaré

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 7 van dir *te hi portaré*, 87 van dir *t'hi portaré*, 3 van dir *te portaré* i 3 van dir *et portaré*. En aquest tret, hi ha variació per edat en el cas de la forma *te hi*, ja que cap adult va fer servir aquesta combinació de pronoms: les 7 persones que la van fer servir són joves (4 noies i 3 nois).

22. La combinació de pronoms febles se + hi davant del verb: les formes se hi, s'hi i se → se hi arrimarà/s'hi arrimarà/s'arrimarà

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 10 van dir *se hi arrimarà*, 86 van dir *s'hi arrimarà* i 4 van dir *s'arrimarà*. En aquest cas, no hi ha variació per sexe ni per edat, ja que l'ús que fan de l'article masculí els homes i les dones i els joves i els adults és del tot equilibrat.

23. La combinació de pronoms febles me + ho davant del verb: les formes me ho i m'ho → me ho tornarà/m'ho tornarà

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 51

van dir *me ho tornaràs*, mentre que 49 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *m'ho tornaràs*. En aquest cas, també hi ha variació per edat: dels 50 homes i dones que vaig entrevistar, 40 van fer servir la forma pròpia de la llengua de Mequinensa (*me ho*); en canvi, 39 dels 50 joves que vaig entrevistar van fer servir la forma pròpia del català estàndard (*m'ho*).

24. La combinació de pronoms febles *me + ho* darrere el verb: les formes *me-ho* i *m'ho* → *dóna-me-ho/dóna-m'ho*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 97 van dir *dóna-me-ho*, mentre que només 3 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *dóna-m'ho*. En aquest cas, hi ha variació per edat: tots els homes i les dones que vaig entrevistar (50 en total), van fer servir la forma pròpia de la llengua de Mequinensa (*me-ho*); en canvi, són els joves (3 nois) els únics que van fer servir la forma pròpia del català estàndard (*m'ho*).

25. La combinació de pronoms febles *te + ho* davant del verb: les formes *te ho* i *t'ho* → *te ho deixo/t'ho deixo*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 54 van dir *te ho deixo*, mentre que 46 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *t'ho deixo*. En aquest cas, hi ha variació per edat: dels 50 homes i dones que vaig entrevistar, 43 van fer servir la forma pròpia de la llengua de Mequinensa (*te ho*); en canvi, 39 dels 50 joves que vaig entrevistar van fer servir la forma pròpia del català estàndard (*t'ho*).

26. La combinació de pronoms febles *te + ho* darrere el verb: les formes *te-ho* i *t'ho* → *mira-te-ho/mira-t'ho*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 95 van dir *mira-te-ho*, mentre que 5 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *mira-t'ho*. En aquest cas, hi ha variació per sexe: cap dona ni cap noia no va fer servir la forma *mira-t'ho*, les 5 persones que van fer servir la forma pròpia del català estàndard eren del sexe masculí (3 nois i 2 homes).

27. La combinació de pronoms febles *se + ho* davant del verb: les formes *se ho* i *s'ho* → *se ho ha mirat/s'ho ha mirat*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 64 van dir *se ho ha mirat*, mentre que 36 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *s'ho ha mirat*. En aquest cas, hi ha variació per edat: entre els joves, la forma que predomina és la forma *s'ho*: la van fer servir 34 persones de 50 (20 nois i 14 noies); en canvi, entre els adults, la forma majoritària és la forma *se ho*: la van fer servir 48 persones de 50 (23 homes i 25 dones –és a dir, totes les dones a qui vaig entrevistar).

28. La combinació de pronoms febles *se + ho* darrere el verb: les formes *se-ho* i *s'ho* → *llegir-se-ho/llegir-s'ho*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 95 van dir *llegir-se-ho*, mentre que 5 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *llegir-s'ho*. En aquest cas, hi ha variació per sexe: només 1 dona (d'un total de 25) va fer servir la forma *llegir-s'ho*, les altres 4 persones que van fer servir la forma pròpia del català estàndard eren del sexe masculí (3 nois i 1 home).

29. La combinació de pronoms febles *la + hi* darrere el verb: les formes *la-hi* i *l'hi* → *fes-la-hi/fes-l'hi*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 68 van dir *fes-la-hi*, mentre que 32 van dir *fes-l'hi*. En aquest cas, no hi ha variació per sexe ni per edat, ja que l'ús que fan de l'article masculí els homes i les dones i els joves i els adults és del tot equilibrat.

30. La combinació de pronoms febles *li + en* davant del verb: les formes *ne'ls*, *lis (en)*, *els en* i *els hi* → *ne'ls compraré 10 litres/lis (en) compraré 10 litres/els en (o els hi) compraré deu litres*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 31 van dir *ne'ls compraré 10 litres*, 31 van dir *lis compraré 10 litres*, 3 van dir *lis en compraré 10 litres*, 12 van dir *els hi compraré 10 litres*, 4 van dir *els en compraré 10 litres* i la resta (19 persones) van fer servir formes com *se'n compraré* (2 persones) i *los hi compraré deu litres* (17 persones). En aquest tret, hi ha variació per edat en el cas de la forma *ne'ls*: aquesta forma es podria associar als adults, ja que la van utilitzar 29 de 50 persones; mentre que només 2 joves la van fer servir. Les formes més utilitzades pels joves són *lis*, *los hi* i *els hi*.

31. Verbs inacusatius: el verb *caure* → *cau gotes/cauen gotes/fan gotes/fa gotes*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 94 van fer servir alguna de les dues formes amb concordança: 90 van dir *cauen gotes*, mentre que 4 van dir *fan gotes*. Només 6 persones van fer servir alguna de les dues formes sense concordança: 1 persona va dir *cau gotes*, mentre que 5 van dir *fa gotes*. En aquest cas, hi ha variació per edat: les 6 persones que van fer servir algunes de les formes sense concordança són adults (4 homes i 2 dones), cap jove no va fer servir aquesta forma.

32. Construccions inacusatives: el verb *haver-hi*: *hi ha* i *hi han* → *ha caigut pedres/han caigut pedres*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 95 van fer servir la forma *han caigut pedres*, mentre que només 5 van fer servir la forma *ha caigut pedres*. En aquest tret, hi ha variació per edat en el

cas de la forma sense concordança *ha caigut pedres*, ja que totes les persones que la van utilitzar són adults (3 dones i 2 homes). Cap jove no va utilitzar aquesta forma.

33. El present de subjuntiu del verb *tenir*: les formes *tingos* i *tinguis* → quan el *tinguis* arreglat

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 82 van fer servir la forma *tingos*, pròpia del parlar de Mequinensa, mentre que 16 van utilitzar la forma *tinguis*. 1 persona va fer servir la forma alternativa *estigo* i 1 altra persona, la forma *ascos*. En aquest cas, no hi ha variació per sexe ni per edat, ja que l'ús que fan de l'article masculí els homes i les dones i els joves i els adults és del tot equilibrat.

34. El present de subjuntiu del verb *poder*: les formes *pugos* i *puguis* → quan *pugos/puguis*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 96 van fer servir la forma *pugos*, pròpia del parlar de Mequinensa, mentre que 4 van fer servir la forma *puguis*. En aquest cas, no hi ha variació per sexe ni per edat, ja que l'ús que fan d'aquesta combinació de pronoms els homes i les dones i els joves i els adults és del tot equilibrat.

35. El participi del verb *ser*: *ha sét* i *ha sigut* → *ha sét/ha sigut*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 94 van fer servir la forma *ha sét*, mentre que 6 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *ha sigut*. En aquest tret, hi ha variació per sexe en el cas de la forma *ha sigut*, ja que totes les persones que la van utilitzar són del sexe masculí (4 nois i 2 homes). Cap dona ni cap noia no la van fer servir.

36. La perífrasi d'obligació *tenir que/haver de* → *tindrà que tornar a/haurà de tornar a*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 92 van fer servir la forma *tindrà que tornar a*, mentre que 8 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *haurà de tornar a*. En aquest cas, hi ha variació per edat, ja que més de la meitat de les persones que van fer servir la forma pròpia del català estàndard són joves (2 nois i 3 noies).

37. El present d'indicatiu del verb *sentir* (verb incoatiu): *sinto*, *sentisco* i *sento* → *ho sinto/ho sentisco/ho sento*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 65 van fer servir la forma *ho sinto*, 11 van fer servir la forma *ho sentisco* i 24 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *ho sento*. En aquest tret, hi ha variació pel factor edat: 40 dels 50 adults van fer servir la forma *ho sinto*, mentre que la forma *ho sento* va ser utilitzada majoritàriament per joves: de les 24 persones que la van fer servir, 20 eren joves.

38. El present d'indicatiu del verb *dormir* (verb incoatiu): *dormisco* i *dormo* → *dormisco/dormo*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 24 van fer servir la forma *dormisco*, mentre que 24 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *dormo*. En aquest tret, hi ha variació per sexe i per edat en el cas de la forma *dormisco*, ja que la majoria de persones que la van utilitzar són noies joves (11), i no dones, ni nois, ni homes.

39. El present d'indicatiu del verb *mentir* (verb incoatiu): *minto*, *mentisco* i *menteixo* → *min-to/mentisco/menteixo*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 41 van fer servir la forma *minto*, 52 van fer servir la forma *mentisco* i 7 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *menteixo*. En aquest tret, hi ha variació pel factor sexe: la forma *mentisco* la van fer servir més de la meitat de les persones del sexe femení (34 de 50 noies i dones), mentre que només 18 de 50 persones del sexe masculí (nois i homes) van fer servir aquesta forma. En aquest tret, també hi ha variació pel factor edat: les 7 persones que van fer servir la forma *menteixo* són joves (4 noies i 3 nois).

40. El present d'indicatiu del verb *morir* (verb incoatiu): *múrio*, *morisco* i *moro* → *me múrio/me morisco/em o me moro*

Dels 100 mequinensans que vaig entrevistar, 59 van fer servir la forma *me morisco*, 9 van fer servir la forma *me múrio* i 32 van fer servir la forma pròpia del català estàndard *em/me moro*. En aquest tret, hi ha variació per sexe en el cas de la forma *múrio*, ja que les 9 persones que la van fer servir són del sexe femení (4 noies i 5 dones). Cap persona del sexe masculí (ni homes ni nois) no la van utilitzar.

6. Anàlisi dels resultats obtinguts

En aquest apartat, l'anàlisi dels resultats obtinguts es presentarà dividida en dos subapartats: el primer subapartat consistirà en l'anàlisi de variació social, que s'ha fet a partir del factor de variació *sexe*; i el segon subapartat conté l'anàlisi de la variació generacional, que s'ha fet a partir del factor de variació *edat*.

6.1. Anàlisi de la variació social

Pel que fa a la variació social, hi ha 11 trets morfosintàctics que presenten aquest tipus de variació, relacionada amb el factor de variació *sexe*. Els trets es poden agrupar en tres grans grups: en primer lloc, els pronoms personals i diverses combinacions de pronoms febles i, en tercer lloc, algu-

nes formes verbals, com el participi del verb *ser* i el present d'indicatiu d'alguns verbs.

En el cas de la combinació de pronoms febles, hi ha diverses formes que presenten variació de tipus social: en primer lloc, la forma **torna-nos-la**: de les 9 persones que la van fer servir, 8 són del sexe masculí (5 nois i 3 homes); en segon lloc, la forma **mo'ls portarà**: de les 80 persones que la van fer servir, 25 són homes –és a dir que tots els homes van fer servir la combinació de pronoms *mo'ls*; en tercer lloc, **mo les podrem menjar**: tots els homes van optar per aquesta forma; en quart lloc, la forma **vo'l mengeu**: pràcticament tots els homes van optar per aquesta forma; en cinquè lloc, les formes **te ho** i **t'ho**, de *mira-te-ho* i *mira-t'ho*: cap dona no va utilitzar la forma *mira-t'ho*, les 5 persones que van fer servir la forma pròpia del català estàndard eren del sexe masculí (3 nois i 2 homes); en sisè lloc, les formes **se ho** i **s'ho**, de *llegir-se-ho* i *llegir-s'ho*: la majoria de persones que van fer servir la forma pròpia del català estàndard eren del sexe masculí (3 nois i 1 home). I, finalment, el pronom personal **vos**, la majoria dels homes van fer servir la forma pròpia del català estàndard *us trobon*.

En el cas de les formes verbals, hi ha diverses formes que presenten variació de tipus social: en primer lloc, la forma **ha sigut**, del participi del verb *ser*: totes les persones que la van utilitzar són del sexe masculí (4 nois i 2 homes), cap dona ni cap noia no la van fer servir; en segon lloc, les formes del present d'indicatiu dels verbs *morir*, *dormir* i *mentir*: totes les persones que van fer servir la forma **múrio** (en comptes de *morisco* i *moro*) són del sexe femení, cap persona del sexe masculí no la van utilitzar; la majoria de persones que van utilitzar la forma **dormisco** (en comptes de *dormo*) són noies joves (11); la forma **mentisco** (en comptes de *minto* i *menteixo*) la van fer servir més de la meitat de les persones del sexe femení, mentre que ben poques persones del sexe masculí la van utilitzar.

Així, sembla que són els mequinensans de sexe masculí, homes i nois, el qui fan servir majoritàriament les formes pròpies del català estàndard, com **mira-t'ho**, **llegir-s'ho** i **us trobon**. I també l'article masculí **el** (en comptes de *lo*) i el participi del verb *ser*: **ha sigut** (en comptes de *ha sét*). Mentre que les mequinensanes, dones i noies, coincideixen a fer un ús majoritari de formes verbals pròpies de la llengua de Mequinensa, com ara **múrio**, **dormisco** i **mentisco**.

6.2. Anàlisi de la variació generacional

Pel que fa a la variació generacional, hi ha 20 trets morfosintàctics que presenten aquest tipus de variació, relacionada amb el factor de variació

edat. Els trets es poden agrupar en tres grans grups: en primer lloc, l'article masculí (**els** i **los**); en segon lloc, diverses combinacions de pronoms febles i, en tercer lloc, algunes formes i construccions verbals, com la perífrasi d'obligació *tenir que/haver de*, els present d'indicatiu d'alguns verbs i algunes construccions inacusatives.

En el cas de l'article masculí (**els** i **los**), hi ha variació per edat: els joves fan servir la forma **el** més que els adults. També es pot relacionar amb el factor de variació *sexe*: entre els nois, la majoria fa servir la forma **el**.

En el cas de la combinació de pronoms febles, hi ha diverses formes que presenten variació de tipus generacional: en primer lloc, les formes **mo'l portarà**, **mo'ls portarà** i **mo la deixin**, que són les formes preferides dels adults: pràcticament tots els adults van optar per aquestes formes; en segon lloc, les formes **vo'ls deixésseu** i **vo les menjareu**, que són les formes preferides de pràcticament tots els adults; en tercer lloc, les formes **me ho tornaràs**, **te ho deixo** i **se ho ha mirat**: són les formes utilitzades per pràcticament tots els adults; en quart lloc, la forma **ne'ls compraré 10 litres**: una forma que cap jove no va fer servir, només la van utilitzar alguns adults. I, finalment, les formes **(a)nem-nos-en**, **ens el portaran**, **ens la deixin**, **ens en porton**, **us en voleu emportar**, **m'ho tornaràs**, **t'ho deixo** i **s'ho ha mirat**, totes vuit pròpies del català estàndard, van ser utilitzades de manera majoritària per joves, cap adult o ben pocs adults les van fer servir.

En el cas de les formes verbals, hi ha diverses formes que presenten variació de tipus generacional: en primer lloc, la forma pròpia del català estàndard de la perífrasi verbal d'obligació, **haver de**: més de la meitat de les persones que la van fer servir són joves; en segon lloc, les formes pròpies del català estàndard del present d'indicatiu dels verbs **dormir** i **mentir** (**dormo** i **menteixo**): totes les persones que les van fer servir, sobretot la forma **menteixo**, són joves. I, finalment, la construcció inacusativa amb el verb *haver-hi* (**ha caigut pedres/han caigut pedres**) i el verb inacusatiu *caure* (**cau gotes/cauen gotes**): els adults són els únics que van fer servir les formes sense concordança.

Així, sembla que són els mequinensans joves, nois i noies, el qui fan servir majoritàriament les formes pròpies del català estàndard, com **(a)nem-nos-en**, **m'ho tornaràs**, entre d'altres. I també l'article masculí **el** (en comptes de *lo*), el present d'indicatiu de verbs com *mentir* (**menteixo** en comptes de *minto*) i la forma **haver de** (en comptes de *tenir que*) per a la perífrasi verbal d'obligació. Mentre que els mequinensans adults, homes i dones, coincideixen a fer un ús majoritari de formes verbals pròpies de la llengua de Mequinensa, com ara **mo'ls portarà**, **me ho tornaràs** i **ne'ls compraré 10 litres**.

7. Conclusions

L'objectiu general del treball era descriure els usos lingüístics de la comunitat lingüística mequinensana amb l'objectiu d'analitzar alguns aspectes concrets de la seva parla. Per fer-ho, s'han recollit una sèrie de dades que han donat compte de la llengua que es parla actualment a Mequinensa. Un primer objectiu específic era estudiar la variació generacional que hi ha en el parlar de Mequinensa, a partir de la comparació de la llengua dels joves entre 20 i 35 anys amb la llengua dels adults entre 50 i 65 anys; i un segon objectiu específic era estudiar la variació social que hi ha en el parlar de Mequinensa, a partir de la comparació de la llengua de les noies i les dones mequinensanes amb la llengua dels nois i els homes mequinensans.

Els resultats obtinguts m'han permès confirmar que, en primer lloc, és important documentar els usos que fan els parlants d'una llengua, per tal de tenir una visió global de la llengua que parlen i del context social i cultura en el qual es desenvolupa. No hem d'oblidar que la llengua és una marca d'identitat de les persones que la parlen i de la comunitat de la qual formen part.

En segon lloc, l'anàlisi comparativa de dues franges d'edat diferents ha posat de manifest la variació lingüística que hi ha en el parlar de Mequinensa i ha permès presentar una visió global de la llengua que es parla actualment al Poble i de l'evolució que ha tingut en els últims anys, en el moment en el qual la llengua s'ha transmès d'una generació a una altra.

En tercer lloc, l'estudi d'aspectes que van més enllà del lèxic o el vocabulari, com ara els trets morfosintàctics (anàlisi d'algunes combinacions de pronoms febles i d'algunes construccions verbals específiques), ha sigut força productiu: en general, els canvis que tenen lloc en el camp de la sintaxi sovint passen més desapercebuts que no pas els canvis que ocorren en el camp del lèxic: és més senzill adonar-se que els joves han deixat de fer servir una paraula que abans es feia anar molt que no pas detectar que una determinada construcció verbal o pronominal s'ha perdut i s'ha substituït per una altra. Així i tot, la variació sintàctica és un camp que no s'hauria de deixar de banda quan s'estudia la variació lingüística: la sintaxi, que estudia la relació que hi ha entre les paraules d'una oració i la funció que fa cadascuna d'elles, pot aportar informació interessant sobre l'estructura d'una llengua.

Finalment, he pogut demostrar que, en el cas de la llengua de Mequinensa, la variació relacionada amb el factor de variació *edat* és més productiva que la variació relacionada amb el factor de variació *sexe*. Com també he corroborat que els

mequinensans joves (nois i noies, però sobretot nois) fan servir majoritàriament les formes pròpies del català estàndard, com ara les construccions pronominals *(a)nem-nos-en* i *m'ho tornaràs*, l'article masculí *el* (en comptes de *lo*), el present d'indicatiu de verbs com *mentir* (*menteixo* en comptes de *minto*) la forma *haver de*, entre d'altres. Mentre que els adults (homes i dones, però sobretot dones) coincideixen a fer un ús majoritari de formes verbals pròpies de la llengua de Mequinensa, com ara *mo'ls portarà, me ho tornaràs* i *ne'ls compraré 10 litres*.

Durant el procés d'elaboració del treball, he entrat en contacte amb força idees que obren noves vies de recerca, tant teòriques com metodològiques. Algunes les he pogut incorporar en aquest estudi, mentre que d'altres les he hagut de deixar per a projectes futurs o per a d'altres persones interessades, com és el cas de l'anàlisi dels trets morfosintàctics següents, que es podrien incorporar en aquesta recerca: la conjunció adversativa *su* (*no fa su parlar*), els adverbis *pronte* i *(a)lego* i el present d'indicatiu de verbs com *servir* (*servisco/serveixo*). També es podria incorporar en aquesta recerca l'anàlisi de trets relacionats amb el lèxic o el vocabulari propi de Mequinensa, sobretot el lèxic relacionat amb l'activitat minera o relacionat amb la vida al costat del riu.

Un altre aspecte que no he pogut desenvolupar en aquest treball i que caldria estudiar-lo en profunditat són les formes següents: *torna-nos-la, mo'ls portarà, mo les podrem menjar, vo'l mengeu*, que són usades sobretot pels adults (majoritàriament, els homes), i no tant pels joves. Pel que fa a aquestes formes, convindria analitzar amb profunditat els resultats obtinguts en aquesta recerca, comprovar si hi ha algun detall contextual que en pugui explicar l'ús i mirar de respondre a la pregunta de per què els adults, sobretot els homes, fan servir més aquestes formes i no unes altres.

També es podrien incorporar en aquesta recerca les idees o les reflexions següents: en primer lloc, el fet que molts joves mequinensans hagin cursat els estudis universitaris a Lleida, a Tarragona, a Barcelona, a Saragossa o a Osca podria haver influït en la llengua que parlen actualment aquests joves. A més, podria ser que, en el cas dels joves que han cursat estudis universitaris a alguna de les universitats catalanes, la influència del català estàndard sigui més significativa que en el cas dels estudiants que han cursat estudis universitaris a Saragossa o a Osca. En segon lloc, es podria incorporar una franja d'edat nova per a l'estudi de la variació generacional: a banda de recollir dades de la llengua que parlen actualment els adults que tenen entre 50 i 65 anys i els joves que tenen entre 20 i 35 anys, es podria estudiar el model de llengua d'una altra generació: els adults de més de 75

anys, per tal d'afegir aquesta franja d'edat a l'anàlisi comparativa que s'ha plantejat en aquest estudi.

Bibliografia citada

BIOSCA, Mercè, i M. Pau CORNADÓ (2006). "Les locucions adverbials quantitatives en l'obra de Jesús Moncada". Dins: MORET (ed.) (2006), p. 159-174.

FARRÉ, Laura (2013). "El punt de vista narratiu a *Estremida memòria*, de Jesús Moncada: estratègies discursives". Treball final de grau inèdit (tutora: Neus Nogué). Barcelona: Universitat de Barcelona. Departament de Filologia Catalana (<<http://hdl.handle.net/2445/48829>>, 31/05/2019).

FARRÉ, Laura (2014). "Normativa i estil a *Estremida memòria*, de Jesús Moncada". Treball final de màster inèdit (tutora: Neus Nogué). Barcelona: Universitat de Barcelona. Departament de Filologia Catalana.

FARRÉ, Laura (2015). "Formes i funcions de la comunicació no verbal a *Estremida memòria*, de Jesús Moncada". Treball final de màster inèdit (tutors: Neus Nogué i Lluís Payrató). Barcelona: Universitat de Barcelona. Departament de Filologia Catalana.

MORET, Hèctor (1994). *Sobre la llengua de Mequinensa*. Terol: Institut d'Estudis del Baix Cinca. (Citem per l'ed.²1996.)

MORET, Hèctor (1996). "Lèxic de la navegació fluvial en l'obra de Jesús Moncada". *Archivo de Filología Aragonesa*, 52-53, p. 179-220.

MORET, Hèctor (ed.) (2006). *Batec a batec. Miscel·lània de treballs oferts en honor de Josep Galan i Castany*. [S.I.]: Associació Cultural del Matarranya: Institut d'Estudis del Baix Cinca.

Laura Farré Badia,
Filòloga per la Universitat de Barcelona.

NOTES

(1) Vull agrair, en primer lloc, als 100 mequinensans que van participar en les entrevistes la seva col·laboració: sense les dades que em van proporcionar, aquest treball no s'hauria pogut portar a terme. En segon lloc, vull agrair a Magda Godia, alcaldessa de Mequinensa, la cessió de l'espai per a les entrevistes, l'estímul constant i les converses interessants sobre temes de llengua. En tercer lloc, vull agrair a Míguel Llop l'interès pel treball i la difusió que va fer de l'anunci que vaig posar al Facebook per trobar els informants. També vull agrair a Salvador Aldabó, Lourdes Ibarz, Ana Lopera, Maria Pilar Ibarz, Diana Coso, Sílvia González i Júlia Rami l'ajuda que he rebut, sobretot a l'hora de buscar els informants que em faltaven. En quart lloc, vull agrair a Marta Oliver i a Jordi Aranés els consells que em van donar en el moment de preparar el material per a les entrevistes. En cinquè lloc, vull agrair als amics més propers el fet d'haver-se interessat per mi i pel treball i la voluntat de participar-hi sense dubtar-ho: Lourdes Ibarz, Carlos Cabistañ, Jordi Aranés, Ana Lopera, Raquel Reinado, Sílvia González, Marcos Fornos, Natalia Ibarz, Sandra Soler, Clàudia Roca, Victor Estruga, Sebas Arroyo, Ismael Otero, Jose Lasdiez i Tamara Otero. Finalment, vull agrair molt sincerament a Rubén Aldabó el suport incondicional i l'absoluta implicació en el treball.

(2) El treball final de grau (Farré 2013) i dos treballs de final de màster (Farré 2014 i Farré 2015).

(3) El que hi ha, bàsicament, són estudis sobre la llengua de les obres de Jesús Moncada: s'han fet estudis sobre el lèxic o sobre aspectes semàntics o sintàctics molt concrets de les seves obres, com ara un estudi sobre el lèxic de la navegació fluvial en alguns dels seus llibres (Moret 1996), i un altre estudi sobre les locucions adverbials quantitatives en el conjunt de la seva obra (Biosca i Cornadó 2006). També hi ha un treball sobre les tries normatives i estilístiques que fa Moncada i sobre el grau de compromís de l'escriptor amb la normativa de la llengua (Farré 2014).

(4) Algunes de les persones a qui vaig entrevistar, sobretot nois i noies joves que cursaven estudis universitaris, feia un parell d'anys o tres que vivien a Lleida només entre setmana, els caps de setmana tornaven a Mequinensa. En aquests casos, de canvi de ciutat de residència puntual a causa dels estudis universitaris, es considera que els informants són mequinensans i viuen o han viscut pràcticament sempre al Poble.

(5) En cap moment es va donar als informants cap indicació sobre el registre lingüístic que havien de fer servir a l'hora de traduir la frase, és a dir, no se'ls va dir indicar si havien de fer servir un ús de la llengua més proper al registre formal o al registre col·loquial.

(6) Malgrat que hauria sigut més agraït fer servir el sistema de la conversa espontània, en comptes de fer preguntes tancades, he optat per aquest sistema per la raó següent: en una conversa espontània és molt més difícil fer-hi sortir aspectes de morfosintaxi, com ara certes combinacions de pronoms febles, que no pas fer-hi aparèixer elements concrets del lèxic, com paraules relacionades amb l'àmbit de la mineria o amb la vida al costat del riu.

(7) En aquest cas, homes fa referència als nois joves i als homes adults entrevistats, i dones fa referència a les noies joves i a les dones adultes entrevistades.